

MIKOR MEGBÍZHATÓ ÉS VALÓS AZ ÉVES BESZÁMOLÓ?

Homor József

kamarai tag könyvvizsgáló

adószakértő

A gazdálkodó működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az üzleti év könyveinek zárását követően, Számv. tv. -ben meghatározott könyvvezetéssel alátámasztott beszámolót köteles - magyar nyelven – készíteni, amely *beszámolónak megbízható és valós összképet kell adnia a gazdálkodó vagyonáról, annak összetételéről (eszközeiről és forrásairól), pénzügyi helyzetéről és tevékenysége eredményéről.*

A Számv. tv. -ben előírtakon túlmenő, *további információkat kell a kiegészítő mellékletben megadni*, amennyiben e törvény előírásainak alkalmazása, a számviteli alapelvek érvényesítése nem elegendő a megbízható és valós összképnek a mérlegben, az eredménykimutatásban történő bemutatásához.

[Számv. tv. 4. § (1)-(3) bek]

MEGBÍZHATÓ ÉS VALÓS ÖSSZKÉP

A beszámoló elkészítésekor és a könyvvezetés során a Számv. tv. 15-16. § -ban meghatározott alapelveket kell érvényesíteni.

A beszámoló elkészítésekor és a könyvvezetés során abból kell kiindulni, hogy a gazdálkodó a belátható jövőben (*a mérleg fordulónapját követő 12 hónapban*) fenn tudja tartani működését, folytatni tudja tevékenységét, nem várható a működés beszüntetése vagy bármilyen okból történő jelentős csökkenése (*a vállalkozás folytatásának elve*).

[Számv. tv. 15. § (1) bek.]

A VÁLLALKOZÁS FOLYTATÁSÁNAK ELVE

2021-ben a COVID-19 járvány és az ukrán-orosz konfliktus miatt kialakult rendkívüli gazdasági helyzet sok vállalkozás *tevékenységét befolyásolta, korlátozta, így időszakonként a vállalalkozási tevékenység részleges vagy teljes leállítása is bekövetkezhetett.*

(Pl.: termelő-, kereskedelmi- és szolgáltató tevékenység stb.)

A *vállalkozási tevékenység* olyan mértékű *beszűkülése* is bekövetkezhetett 2021-ben, hogy akár a **vállalkozás folytatásának elve is megkérdőjelezésre kerülhet**

(lásd vendéglátóipar).

COVID-19 ÉS AZ UKRÁN-OROSZ KONFLIKTUS MIATT KIALAKULT RENDKÍVÜLI GAZDASÁGI HELYZET HATÁSAI

2022.05.10.

Homor@

COVID-19 ÉS AZ UKRÁN- OROSZ KONFLIKTUS MIATT KIALAKULT RENDKÍVÜLI GAZDASÁGI HELYZET HATÁSAI

A tevékenység beszűkülésével – a megbízható és a valós összképet bemutató beszámoló érdekében – indokolt lehet:

- a vállalkozási tevékenységhez használt meghatározó tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenésének (használati idejének, maradványértékének) a módosítása,
- terven felüli értékcsökkenés elszámolása,
- dönteni abban, hogy a 2021-ben indított új tevékenységekhez (pl. e-kereskedelem bevezetése) kapcsolódóan felmerült költségek aktiválásra kerülnek-e alapítás-átszervezési költségként vagy sem, (a 2021-es eredmény elbírja-e vagy sem ezeket a jelentős költségeket)
- a likviditási helyzet javítása érdekében a hitel- és kamatfizetések felfüggesztése,
- a befektetések, a követelések értékelési szempontjainak megváltoztatása,
- a céltartalék-képzés felülvizsgálata,
- a mérlegkészítés időpontjának a megváltoztatása.

A TEVÉKENYSÉG BESZŰKÜLÉSE MIATT TEENDŐ LÉPÉSEK 6

1.) Várható-e, illetve bekövetkezett-e jelentős mértékű elmaradások az árbevételekben?

akár a pandémiával összefüggésben, illetve amennyiben a társaság nagymértékben kitett a szankciókkal sújtott piacra irányuló értékesítése miatt,

2.) Várható-e átmeneti vagy végleges csökkenések, illetve leállások a termelésben (a szolgáltatásnyújtásban)?

- ellátási láncokban mutatkozó fennakadások (alapanyag, energia stb.)
- kapacitás- és létszám leépítések, átszervezések,
- üzem- vagy üzlet bezárások miatt.

A 2021. ÉVI BESZÁMOLÓK ÖSSZEÁLLÍTÁSA SORÁN A
RENDKÍVÜLI GAZDASÁGI HELYZETBEN KÜLÖNÖS
FIGYELMET ÉRDEMLŐ BESZÁMOLÁSI KÉRDÉSEK

3.) Vannak-e az előzőekkel összefüggésben a szerződéses kötelezettségek teljesítésében bekövetkező nehézségek?

- késedelmes vagy nem teljesítési kötbérek,
- szerződés-módosítások, szerződés megszüntetések,
- elállás miatti bánatpénz, kártérítési kötelezettségek,
- vis major helyzet lehetséges jövőbeni pénzügyi hatásai, stb.

4.) Vannak-e fizetési nehézségek a jelentős vevőknél, jelentős növekedtek-e a határidőn túli kintlevőségek?

akár a pandémiával összefüggésben, ha maga a vevő szankcióval érintett piacon működik, illetve amennyiben a társaság nagymértékben kitétt a szankciókkal sújtott piacra irányuló értékesítés miatt

A 2021. ÉVI BESZÁMOLÓK ÖSSZEÁLLÍTÁSA SORÁN
A RENDKÍVÜLI GAZDASÁGI HELYZETBEN KÜLÖNÖS
FIGYELMET ÉRDEMLŐ BESZÁMOLÁSI KÉRDÉSEK

- 5.) Vannak-e likviditási problémák, a likviditás-menedzselésben rejlő rendkívüli kockázatok, a szükséges mértékű finanszírozási források hiánya vagy drágulása?
- 6.) Vannak-e jelentős munkaerő elbocsátás, illetve más esetekben az elérhető munkaerő hiánya, és annak jelentkező-e kedvezőtlen hatásai az üzletmenetre?
- 7.) Jelentősen változott-e a hitelszerződésekben foglalt feltételek (hitel kovenánsok) teljesíthetősége, illetve ezek nem teljesítésének következményei?
- 8.) Jelentősen változott-e a mérlegtételek pénzügyi beszámolási célú értékelése, a szükséges-e az értékvesztések megképzése?
(pl.: készletek, leltár, követelések, befektetések, értékpapírok)

A 2021. ÉVI BESZÁMOLÓK ÖSSZEÁLLÍTÁSA SORÁN
A RENDKÍVÜLI GAZDASÁGI HELYZETBEN KÜLÖNÖS
FIGYELMET ÉRDEMLŐ BESZÁMOLÁSI KÉRDÉSEK

9.) A mérleg fordulónapját követően bekövetkezett-e csődhelyzet vagy annak várható-e annak bekövetkezése?

10.) Változott-e jelentősen a jövőre vonatkozó üzleti terv megalapozottsága, megbízhatósága? A már elkészített üzleti tervet szükséges-e módosítani?

11.) Rendelkezik-e a vállalkozás háborús övezetben lévő leányvállalattal, ha igen

- jut-e érdemi információkhoz ezek aktuális állapotáról és helyzetéről,
- vállalkozás elveszítette-e a kontrollt a háborús övezetben lévő leányvállalata vagy eszközei fölött,
- érintett-e a vállalkozás a harci helyzet miatt lerombolt vagy leégett épületek, és az azokban tárolt üzleti és könyvelési dokumentumok, egyéb adathordozók és azok adatállományai megsemmisülésében.

A 2021. ÉVI BESZÁMOLÓK ÖSSZEÁLLÍTÁSA SORÁN
A RENDKÍVÜLI GAZDASÁGI HELYZETBEN KÜLÖNÖS
FIGYELMET ÉRDEMLŐ BESZÁMOLÁSI KÉRDÉSEK

2022.05.10.

Homoró

12.) Veszélybe került-e a vállalkozás folytatására való képesség, illetve az ezzel kapcsolatos lényeges bizonytalanság áll-e fenn?

A 2021. ÉVI BESZÁMOLÓK ÖSSZEÁLLÍTÁSA SORÁN
A RENDKÍVÜLI GAZDASÁGI HELYZETBEN KÜLÖNÖS
FIGYELMET ÉRDEMLŐ BESZÁMOLÁSI KÉRDÉSEK

2022.05.10.

Homoró

A tevékenység beszűkülésével – a megbízható és a valós összképet bemutató beszámoló érdekében – **indokolt lehet az eddigi számvitel-politika módosítása,**

DE

➤ *a 2021-es üzleti év kiegészítő mellékletében minden esetben be kell mutatni a számviteli politika módosítás hatását a beszámoló adataira,*

➤ *a 2020-as és a 2021-es üzlet év beszámoló össze nem hasonlítható adatait.*

(világjárvány következménye lehet az is, hogy a 2020-as és a 2021-es üzlet év beszámoló adatai nem összehasonlíthatóak)

➤ *amennyiben nem érvényesül a vállalkozás folytatásának elve, annak hatásait.*

A TEVÉKENYSÉG BESZŰKÜLÉSE MIATT TEENDŐ LÉPÉSEK¹²

Ha az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megállapításakor (megtervezésekor)

- figyelembe vett körülményekben
  - az adott eszköz használatának időtartamában,
  - az adott eszköz értékében és
  - a várható maradványértékben

lényeges változás következett be, akkor a terv szerint elszámolásra kerülő értékcsökkenés megváltoztatható, de a változás eredményre gyakorolt számszerűsített hatását a kiegészítő mellékletben be kell mutatni.

[Számv. tv. 53. § (5) bek.]

TERV SZERINTI ÉRTÉKCSÖKKENÉS MEGVÁLTOZTATÁSA, TERVEN FELÜLI ÉRTÉKCSÖKKENÉS ELSZÁMOLÁSA

13

A pandémia egyik következménye, hogy

- a vállalkozások a tárgyi eszközeiket forráshiány miatt nem tudják ütemterv szerint lecserélni,
- így az eredeti üzembehelyezéskor megállapított várható használati idő elteltével a tárgyi eszközöket tovább kell használniuk.

A tárgyi eszköz üzembehelyezésekor meghatározták

- a várható használati időt,
- ez alapján a használati idő végén várható maradványértéket,
- ezek figyelembevételével került a terv szerinti értékcsökkenés megállapításra és elszámolásra. A megállapított használati idő végén a tárgyi eszköz nettó értéke – fő szabály szerint – az üzembehelyezéskor megállapított maradványértékkel egyezik meg,
- nem szabad terv szerinti értékcsökkenést elszámolni a maradványértéket elért tárgyi eszköznél.

[Számv. tv. 53. § (6) bek.]

TERV SZERINTI ÉRTÉKCSÖKKENÉS MEGVÁLTOZTATÁSA, TERVEN FELÜLI ÉRTÉKCSÖKKENÉS ELSZÁMOLÁSA

14

Amennyiben az üzembehelyezéskor megállapított használati idő eltelik és az eszközt tovább használják, akkor

- a tárgyi eszköz üzembehelyezéskor figyelembe vett körülményeiben változás következik be,
- megváltozik a használati ideje,
- a használati idő változása miatt megváltozik (megváltozhat) a várható maradványértéke,
- így a tárgyi eszköz terv szerinti értékcsökkenésének az elszámolása – az *ezekre tekintettel meghozott vállalkozói döntések alapján – tovább folytatható.*

[Számv. tv. 53. § (5) bek.]

**TERV SZERINTI ÉRTÉKCSÖKKENÉS MEGVÁLTOZTATÁSA,
TERVEN FELÜLI ÉRTÉKCSÖKKENÉS ELSZÁMOLÁSA**

Ha a használati idő lejártá után a vállalkozás nem számolna el terv szerinti értékcsökkenést a tárgyi eszközre, mert az elérte a maradványértéket, akkor

- a használati idő lejárata követő évtől minden mérlegfordulónapon újra és újra felmerülne annak lehetősége, hogy a tárgyi eszköz piaci értéke (pl. várható eladási ára) alacsonyabb annak könyv szerinti nettó értékénél,
- a tárgyi eszköz után terven felüli értékcsökkenést kellene elszámolni, [Számv. tv. 53. § (1) bek. a) pont]
- azonban azzal, hogy tovább használják a tárgyi eszközt a terv szerinti értékcsökkenés elszámolása tovább folytatódhat,
- a piaci érték változása nem jelenik meg terven felüli értékcsökkenésként,
- a költségek között is meg tud jelenni a tárgyi eszköz használata után terv szerinti értékcsökkenés.

**TERV SZERINTI ÉRTÉKCSÖKKENÉS MEGVÁLTOZTATÁSA,
TERVEN FELÜLI ÉRTÉKCSÖKKENÉS ELSZÁMOLÁSA**

16

Ha a termelés (a használat) leállításával a használat körülményeiben változás következik be, akkor

- a terv szerinti értékcsökkenés megváltoztatható,
- alacsonyabb terv szerinti értékcsökkenés számolható el.

Ha átmenetileg nem használják a tárgyi eszközt

- megváltozik/megváltozhat a használati ideje (tovább használható),
- megváltozik (megváltozhat) a maradványértéke is,
- ebből következően a terv szerint értékcsökkenése is megváltozhat.

**TERV SZERINTI ÉRTÉKCSÖKKENÉS MEGVÁLTOZTATÁSA,
TERVEN FELÜLI ÉRTÉKCSÖKKENÉS ELSZÁMOLÁSA**

17

Az átmeneti leállás során is, a tárgyi eszköz fizikailag, erkölcsileg avul(hat)

- mely avulást a terv szerinti értékcsökkenés elszámolásával ki kell fejezni, ha a vállalkozó az időarányos terv szerinti értékcsökkenés módszerét alkalmazza,
- a terv szerinti értékcsökkenés mértékét nem lehet nullában meghatározni akkor,
- állásidőre elszámolt terv szerinti értékcsökkenését az előállított termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltségébe nem lehet figyelembe venni.

(azok a termék előállításával, szolgáltatás nyújtásával közvetlenül össze nem függő költségeknek minősülnek, így azokat vállalati általános költségként kell elszámolni)

TERV SZERINTI ÉRTÉKCSÖKKENÉS MEGVÁLTOZTATÁSA, TERVEN FELÜLI ÉRTÉKCSÖKKENÉS ELSZÁMOLÁSA

18

A vállalkozási tevékenység szűkülésével(a vállalkozási tevékenység megváltoztatásával) előfordulhat, hogy

- az adott tevékenység során használt tárgyi eszközök részben vagy egészen feleslegessé válnak.

Ha az eszköz használata, rendeltetése a besorolást követően megváltozik, mert az eszköz a tevékenységet, a működést tartósan már nem szolgálja, akkor

- az eszköz besorolását meg kell változtatni,
- a befektetett (tárgyi) eszközt át kell sorolni a készletek (anyag, áru) közé.

**TERV SZERINTI ÉRTÉKCSÖKKENÉS MEGVÁLTOZTATÁSA,
TERVEN FELÜLI ÉRTÉKCSÖKKENÉS ELSZÁMOLÁSA**

19

Ha a tárgyi eszköz használati célja megváltozik, a tartós használati cél már nem áll fenn, úgy azt

- legfeljebb az adott üzleti évben lehet a tárgyi eszközök között kimutatni,
- legkésőbb a mérlegkészítéskor a mérlegfordulónapra vonatkozóan kötelező azt a forgóeszközök közé átsorolni (természetesen átsorolásig a terv szerinti értékcsökkenést el kell számolni.)

Amennyiben az adott tevékenység során használt tárgyi eszközök részben vagy egészen feleslegessé válnak

- indokolt lehet terven felüli értékcsökkenés elszámolása is,
  - a piaci érték általában az adott tárgyi eszköz hulladék-, illetve haszonanyag-értéke, illetve a várható eladási ára,
  - készletre vétel után, amennyiben a tárgyi eszköz könyv szerinti értéke nem nulla, a különbözet összegében először terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni.

[Számv. tv. 23. § (5) bek.]

**TERV SZERINTI ÉRTÉKCSÖKKENÉS MEGVÁLTOZTATÁSA,
TERVEN FELÜLI ÉRTÉKCSÖKKENÉS ELSZÁMOLÁSA**

20

A tárgyévi eredmény meghatározása során a céltartalék képzésével kell figyelembe venni

- az előre látható kockázatokat és a feltételezhetően bekövetkező veszteséget,
- akkor is, ha ezek az információk az üzleti év mérlegfordulónapja és a mérlegkészítés időpontja között váltak ismertté,

A céltartalék képzési kötelezettség független az adott év eredményétől,

- így a céltartalékot akkor is meg kell képezni, ha az adott üzleti év eredménye veszteséges.
- a céltartalék képzése egyéb ráfordításként kerül elszámolásra.

[Számv. tv. 41. §]

CÉLTARTALÉK KÉPZÉSE VÁRHATÓ KÖTELEZETTSÉGEKRE 21

A céltartalékot

- a képzés jogcíme szerinti esemény bekövetkezésekor (a veszteség elszámolásakor, felmerülésekor), illetve
- a képzési jogcím megszűnésekor kell feloldani,
- nyitás után jellemzően a céltartalék nem kerül automatikusan feloldásra,
- a céltartalék feloldása, megszüntetése az egyéb bevételek között kerül elszámolásra.

[Számv. tv. 41. §]

Kötelező céltartalékot képezni,

- amely szerződések alapján a vállalkozásnál a veszteség biztosan bekövetkezik,
- amely szerződések hátrányos jogkövetkezmények nélkül nem mondhatók fel,

Egy megkötött szerződés később veszteségessé válhat

- a bérköltségek emelkedése miatt,
- időközben bekövetkezett jelentős alapanyag, közüzemi díjak drágulása stb. miatt.

HÁTRÁNYOS SZERZŐDÉSEKBŐL SZÁRMAZÓ JÖVŐBENI
VESZTESÉGEKRE KÉPZENDŐ CÉLTARTALÉK

2022.05.10

Homor@

A céltartalék képzési kötelezettség kiterjesztésre került a szerződés elszámolási egységére is:

- ha a szerződés elszámolási egységének összes szerződéses költsége várhatóan meghaladja a szerződés elszámolási egységének teljes szerződéses árbevételét, akkor
    - a különbözet összegében fennálló várható veszteséget (vagy a szerződés felmondásának, nem-teljesítésének költségét, ha ez kisebb, mint a szerződés teljesítéséből várható veszteség) azonnal el kell számolni az eredményben,
    - a várható veszteség azon részét kell céltartalékként kimutatni, amely a mérlegfordulónapot követő teljesítéseken fog várhatóan felmerülni
- (mivel a mérlegfordulónapi teljesítési foknak megfelelő arányos várható veszteség a szerződés elszámolási egységére már elszámolásra kerül az eredményben a teljesítési foknak megfelelő árbevétel és az et meghaladó, kapcsolódó költségek, ráfordítások különbözeteként).

HÁTRÁNYOS SZERZŐDÉSEKBŐL SZÁRMAZÓ JÖVŐBENI VESZTESÉGEKRE KÉPZENDŐ CÉLTARTALÉK

A végkielégítésre akkor kell céltartalékot képezni, amikor

- következő év(ek)re a dolgozói elbocsátásokra, leépítésekre vonatkozó konkrét döntés megszületett,
- hogy az erre vonatkozó döntés megszületett-e azt mérlegkészítés időpontjáig kell figyelembe venni.
- amennyiben a mérlegkészítés időpontja után született ilyen döntés – és az jelentős összegű –, akkor indokolt lehet a mérlegkészítés időpontjának a megváltoztatása

Ezt azonban a kiegészítő mellékletben, mint a számviteli politika módosítását be kell mutatni.

- céltartalék képzése a már elbocsátott dolgozók végkielégítésére is történhet,
- a végkielégítés költségként a munkaviszony megszűnésekor számolható el.

VÉGKIELÉGÍTÉSEKRE KÉPZENDŐ CÉLTARTALÉK

Példa:

ELBOCSÁT Kft. a dolgozónak 2021. december 1 -jével felmondtak két hónap felmondási idővel.

Megoldás:

A dolgozónak a munkaviszonya 2022. január 31-én szűnik meg.

A Munka Törvénykönyve előírása szerint azonban a dolgozónak az utolsó munkába töltött napon ki kell fizetni bérét és egyéb járandóságait.

Ha 2021. decemberben számfejtették a kéthavi munkabért és a végkielégítést, akkor ezek költségként 2021. decemberében megjelennek.

DE

- a munkaviszony 2022. január hóban is fennáll, ezért a 2022. januári bér a 2022-es üzleti évet terheli, és 2022. január 31-én számolható el a végkielégítés is költségként,
- ezért ezeket a költségeket 2022 -re időbelileg el kell határolni,
- a dolgozó elbocsátása azonban 2021 -ben történt, ezért 2021-re a végkielégítés összegében kötelező céltartalékot képezni,
- a 2022. január havi munkabér azonban folyamatos működési költségnek minősül, ezért arra a 2021-es üzleti év zárásakor céltartalék nem képezhető,
- a céltartalék 2022-ben történő feloldása fogja a 2022-ben költségként elszámolt végkielégítést ellentételezni.

[Számv. tv. 41. § (3) bek]

VÉGKIELÉGÍTÉSEKRE KÉPZENDŐ CÉLTARTALÉK

27

Az összemérés elve alapján a 2021-es üzleti évet terhelő kamatot – az eddigi gyakorlatnak megfelelően – el kell számolni kamatráfordításként, az a 2021-es üzleti évet terheli, függetlenül annak pénzügyi teljesítésétől.

A fizetési haladéktól függetlenül amennyiben a kamat a korábban megkötött hitel- vagy kölcsönszerződés alapján

- *ha az a 2021-ben esedékessé vált mérlegfordulónapig akkor azt a kamatráfordításokkal szemben egyéb rövid lejáratú kötelezettségként ki kell mutatni,*
- *ha a szerződés szerint nem vált esedékessé mérlegfordulónapig a 2021-évet terhelő kamat, akkor azt kamatráfordításként a passzív időbeli elhatárolásokkal szemben kell elszámolni.*

[Számv. tv. 15. §-ának (7) bek.; 85. § (2) bek.; 44. § (1) bekezdés b) pont; 43. § (1) bek.]

A 2021. évi devizaárfolyama jellemző mozgásai:

- 2021. évközben nagy árfolyammozgások voltak,
- 2021. üzleti év mérlegfordulónapi devizaárfolyamai magasabbak lettek a 2020. év mérlegfordulónapi árfolyamoktól
- attól függően, hogy a devizás ügylet mikor került be a könyvekbe az átértékelés egyenlege lehet árfolyamveszteség és árfolyamnyereség is.

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

Az átértékelés a következő devizaeszközökre vonatkozik:

- pénzeszközök (valutapénztár, devizabetét-számla),
- külföldi pénznemben fennálló követelések,
- külföldi pénznemre szóló részesedések és értékpapírok,
- külföldi pénznemben adott előlegek,
- külföldi pénznemben meghatározott követelésjellegű aktív időbeli elhatárolások (devizában járó kamat).

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

30

Részesedés (üzletrész, részvény, egyéb társasági részesedés) akkor minősül devizás eszköznek, ha

- a tulajdonolt társaság jegyzett tőkéje devizában meghatározott,
- a részesedés minősítését nem befolyásolja az, hogy a részesedés vételárát milyen pénznemben fizették meg,
- a részesedés devizanemét a tulajdonolt társaság jegyzett tőkéjének devizaneme határozza meg.

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

31

Értékpapírok minősítésénél abból kell kiindulni, hogy

- az értékpapír névértéke milyen pénznemben meghatározott,
- az értékpapír minősítését szintén nem az határozza meg, hogy a vételárat milyen pénznemben fizették meg
- az értékpapír kibocsátásból adódó kötelezettségeket is így kell minősíteni.

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

32

Értékvesztés elszámolása devizás eszközöknél:

- részesedésnél,
- értékpapírnál,
- követelésnél,
- követelésjellegű aktív időbeli elhatárolásnál kell elszámolni.

Ezen devizás eszközök, akkor az értékvesztésüket is devizában kell meghatározni:

- az értékvesztés forintértékét a devizaeszköz árfolyamán kell meghatározni,
- ez után kell az év végi átértékelést végrehajtani,
- természetesen az értékvesztés is devizás tételnek minősül, így az értékvesztést is a mérlegfordulónapi árfolyamra át kell értékelni.

Az átértékelés összevont különbözetét kell előjelének megfelelően

- ha egyenlegében árfolyamnyereség, akkor a pénzügyi műveletek egyéb bevételeként
- ha egyenlegében árfolyamveszteség, akkor a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaként elszámolni.

A devizás tételeket mérlegfordulónapi árfolyamon kell átértékelni, *a számviteli törvény nem ad lehetőséget a mérlegkészítés időpontjáig realizált árfolyamkülönbözetek figyelembevételére.*

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

Ha az év végi átértékelés egyenlege árfolyamveszteség, akkor az év végi átértékelési árfolyamveszteség *elhatárolása beruházási hitelnél, pénzügyi lízingtartozásnál, forgóeszközhitelnél lehetséges saját döntés alapján*, ha az

- árfolyamnyereséggel nem ellentételezett és
- devizakészlettel nem fedezett.

Az árfolyamveszteség elhatárolását akkor is be lehet vezetni, ha megelőző években az év végi átértékelési árfolyamveszteséget nem határolták el.

Elhatárolás esetén kötelező a céltartalék képzése.

[Számv. tv. 41. § (4) bek.]

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

35

Céltartalék képzés arányszáma beruházási hitelnél, pénzügyi lízingnél:

- beruházás aktivásától eltelt időtartam / hitel teljes futamidő (vagy a tárgyi eszköz élettartama, ha az rövidebb a hitel futamidejénél).

Forgóeszközhitelnél a céltartalék képzés arányszáma:

- hitelfelvételtől eltelt időtartam/hitel teljes futamidő.

A lekötött tartalék képzése eredménytartalékból szintén kötelező az elhatárolt veszteség és a képzett céltartalék különbsége összegében.

[Számv. tv. 38. §-a (3) bek. d) pont]

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

36

Ha megelőző üzleti években a vállalkozás élt az árfolyamveszteség időbeli elhatárolásával, ezért

- ezen devizahitel- és pénzügyi lízingtartozás év végi átértékelési veszteségéből – az árfolyamnyereséggel nem ellentételezett és devizakészlettel – nem fedezett részét mérlegfordulónapon kötelező elhatárolniuk,
- mivel korábbi években döntöttek az árfolyamveszteség elhatárolása mellett, így 2021-ben ezen kötelezettségeknél nincs választási lehetőségük, az elhatárolást követően pedig újra kell számolni a céltartalékot és a lekötött tartalékot.

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

37

Az aktív időbeli elhatárolások között halasztott ráfordításként elszámolható

- a devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett, külföldi pénzürtékre szóló - beruházáshoz (a beruházással megvalósuló tárgyi eszközhez), vagyoni értékű joghoz,
- a forgóeszközhöz kapcsolódó - hiteltartozások, devizakötvény-kibocsátásból származó - beruházáshoz (a beruházással megvalósuló tárgyi eszközhez), vagyoni értékű joghoz kapcsolódó - tartozások esetén a tárgyévben, a mérlegfordulónapi értékelésből keletkezett és a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai között elszámolt - árfolyamnyereséggel nem ellentételezett -

Árfolyamveszteség teljes összege a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításainak a csökkentésével (nem realizált árfolyamveszteség).

[Számv. tv. 33. §-a (2) bek.]

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

Az elhatárolható összeg meghatározása során egyrészt figyelembe kell venni, hogy

- a hitel akkor fedezett devizakészlettel, ha a hitelszerződés előírása, vagy saját döntés alapján a hitel fedezeteként az annak megfelelő deviza elkülönített (zárolt) devizaszámlán folyamatosan rendelkezésre áll,
- A folyószámlán lévő deviza – mivel az minden megkötés nélkül bármire felhasználható – nem tekinthető ilyennek,
- a hitel átértékelési árfolyamvesztesége árfolyamnyereséggel nem lehet ellentételezett.

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

39

Az átértékelés a következő devizakötelezettségekre vonatkozik:

- külföldi pénznemben fennálló kötelezettségek,
- külföldi pénznemben kibocsátott értékpapírok,
- külföldi pénznemben kapott előlegek,
- külföldi pénznemben meghatározott tartozásjellegű passzív időbeli elhatárolások (devizában fizetendő kamat).

DEVIZÁS TÉTELEK MÉRLEGFORDULÓNAPI ÁTÉRTÉKELÉSE

40

KAPOTT TÁMOGATÁSOK ELSZÁMOLÁSA

A 2021. iparűzési adó megállapításakor sok vállalkozás érvényesíteni szeretné az adókedvezményt:

- a figyelembe vett kedvezmény átmeneti támogatásnak minősül,
- az átmeneti támogatást le kell-e könyvelni,
- ha igen melyik időszakra és a támogatás tartalmát az egyéb bevételek között ki kell-e mutatni, vagy
- a nettó fizetendő összeget kell egyéb ráfordításként elszámolni?

Az iparűzési adókedvezmény számviteli elszámolási szempontból

- hasonlóan viselkedik a társasági adókedvezményekhez,
- a 2021-es üzleti évre vonatkozóan az egyéb ráfordításokban már a támogatás tartalommal csökkentett összeget – azaz a ténylegesen fizetendő összeget – kell lekönyvelni, [Számv. tv. 38. §-a (3) bek. d) pont]
- következésképpen kapott támogatásként az egyéb bevételek között nem kerülhet elszámolásra semmi sem.

A 2021. évi beszámolóban fő szabály szerint mérlegfordulónapig be kell folyniuk ahhoz, hogy szerepeljenek, függetlenül attól, hogy azok bevételként vagy tőketartalékként kerülnek elszámolásra.

Tőketartalékba csak és kizárólag jogszabályi előírás alapján kerülhet fejlesztési támogatás elszámolásra,

- jellemzően jogszabályi előírás alapján mezőgazdasági fejlesztési támogatások kerülnek elszámolásra az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló egyes támogatások számviteli nyilvántartásával kapcsolatos szabályokról szóló 55/2019. (XII. 10.) AM rendelet előírása alapján.

A számviteli törvény 2021-es évközi változás:

- 2021 -ben dönthet úgy, a vállalkozás, hogy ha a mérlegfordulónapig nem folyt be a támogatás, vagy az előleggel való elszámolás nem történt meg,
- a várható támogatási összeget a vállalkozás aktív időbeli elhatárolásként – az egyéb bevételekkel szemben – kimutatja,
- amennyiben a vállalkozás bizonyítani tudja, hogy teljesíteni fogja a támogatáshoz kapcsolódó feltételeket és valószínű, hogy a támogatást meg fogja kapni
(a várható támogatás bevételként történő elszámolását akkor érdemes mérlegelni, ha a tárgyi eszköz üzembehelyezése a 2021 -es üzleti évben megtörtént és így a terv szerinti értékcsökkenés elszámolása megkezdődött)
- tőketartalékba kerülő támogatásokra azonban ez a szabály nem alkalmazható.

FEJLESZTÉSRE KAPOTT TÁMOGATÁSOK

A normatív támogatásokat

- jogszabály alapján mérlegkészítés időpontjáig igényelt 2021-re egyéb bevételként el kell elszámolni, ha azok tárgyévre, vagy a tárgyévet megelőző üzleti évekre vonatkoznak,
- ha azonban a költség a tárgyévben, vagy az azt megelőző években még nem merült fel, akkor a támogatást időbelileg el kell határolni (feloldása a költség, ráfordítás felmerülésekor),
- amennyiben a jogszabály alapján igényelt támogatás normatív, de ország kerethez kötött, azaz a jogszabály az igényelt támogatás tekintetében – az igénylőktől függően – „leosztást” tartalmaz, akkor mérlegkészítés időpontjáig az illetékes szervezet, hatóság határozatának kell meglennie ahhoz, hogy a támogatás bevételként 2021-re elszámolásra kerüljön.

Pályázat keretében kapott támogatások esetén

- a mérlegkészítés időpontjáig befolyt támogatásokat lehet 2021-re egyéb bevételként elszámolni,
- ha mérlegkészítés időpontjáig a támogatást nyújtó szervezettel az elszámolás megtörtént, az elszámolás alapján járó támogatást is 2021-re egyéb bevételként ki kell mutatni.

Ezek a támogatások általában utófinanszírozásúak, ezért a költség hamarabb felmerül, mint ahogy a támogatás befolyik.

Amennyiben a 2021-ben a támogatást bevételként nem lehet elszámolni, a tárgyévben felmerült költséget viszont nem lehet elhatárolni azért, mert a támogatást a tárgyévben nem lehetett elszámolni.

Ha a támogatás mérlegkészítés időpontja után, de még a beszámoló elfogadása előtt folyik be (vagy az elszámolás megtörténik), akkor

- lehetőség van arra is, hogy a vállalkozás számviteli politikát módosítson és a mérlegkészítés időpontját kitolja azért, hogy a támogatást bevételként el tudja számolni,
- a számviteli politika módosításáról viszont a kiegészítő mellékletben tájékoztatást kell adni.

Amennyiben a jogszabály alapján igényelt, de „leosztásos” támogatásoknál mérlegkészítés időpontjáig az illetékes szervezet, hatóság határozata nem áll rendelkezésre vagy a pályázatos támogatásoknál

- mérlegkészítés időpontjáig nem történt meg az elszámolás, amelyek alapján a bevételt el lehetne számolni,
- illetve a támogatási előleggel való elszámolás sem történt meg, akkor a
- vállalkozás aktív időbeli elhatárolásként – az egyéb bevételekkel szemben – kimutathatja a jogszabályi előíráson, szerződésen, megállapodáson alapuló támogatások várható, még el nem számolt összegét,
  - amennyiben a vállalkozás bizonyítani tudja, hogy teljesíteni fogja a támogatáshoz kapcsolódó feltételeket és valószínű, hogy a támogatást meg fogja kapni.

KÖLTSÉG-RÁFORDÍTÁSRA KAPOTT TÁMOGATÁSOK

Az aktív időbeli elhatárolást

- a kapott támogatás elszámolásakor, illetve
- a támogatás folyósításának megghiúsulásakor kell szintén megszüntetni.

Amennyiben a várható támogatásként 2021-re elszámolt összeg nem egyezik meg a 2022-ben ténylegesen megkapott összeggel, akkor

- nem kell önrevíziót végrehajtani 2021-es üzleti évre, ahol a várható támogatás bevételként elszámolásra került,
- a tényleges támogatás elszámolásának üzleti éve – azaz 2022. – eredményét fogja majd módosítani a különbözet.

KÖLTSÉG-RÁFORDÍTÁSRA KAPOTT TÁMOGATÁSOK

50

GINOP 2020-2021 támogatási rendszerében kapott támogatások elszámolása:

- amennyiben a támogatói okirat rendelkezésre áll, ez alapján sok vállalkozás előleget kapott 2021-es év folyamán,
- a támogatás visszatérítendő támogatásnak minősül, amely bizonyos eredményességi célok (mérőföldkövek) elérése esetén részben vagy egészében átalakítható vissza nem térítendő támogatássá (a következő 2-4 évben),
- a projekt költségvetése sok esetben tartalmaz költségeket is (bérköltség, anyagjellegű ráfordítás, stb.) és tárgyi eszközbeszerzést is.

Kérdés

- amíg nincs határozat a vissza nem térítendő támogatássá történő átminősítésről, addig
  - kötelezettségként könyveljék-e a kapott előleget és így a tárgyévben felmerült bért, anyagjellegű költségeket stb. bevétel nem fogja ellentételezni, ezért azok az adott év eredményét csökkentik,
  - vagy amikor az előleget átminősítik vissza nem térítendővé, akkor számolhatók-e bevételként az előlegek, a tárgyi eszközökhöz kapcsolódó támogatási rész esetén innen kezdhető-e el az értékcsökkenéssel arányos feloldás.

2021. évben támogatási előlegként folyósított összeget – függetlenül attól, hogy

- azt részben fejlesztésre,
  - részben költség-ráfordításra kapta a társaság,
- a rövid lejáratú kötelezettségek között kell kimutatni.

A kapott támogatási előleget mérlegkészítés időpontjáig *csak akkor lehet egyéb bevételként elszámolni, ha az előleggel az elszámolás a mérlegkészítés időpontjáig megtörténik* (ekkor válik véglegessé a támogatási előleg).

Ha nem történik meg a támogatási előleggel történő elszámolás mérlegkészítés időpontjáig, akkor azt továbbra is a rövid lejáratú kötelezettségek között kell kimutatni.

Ezeknél a GINOP támogatásoknál az egyes mérföldkövek elérésénél lesz vissza nem fizetendő a támogatás, így fő szabályként akkor lehet a rövid lejáratú kötelezettséget bevételként elszámolni.

A költségek (a ráfordítások) ellentételezésére

- visszafizetési kötelezettség nélkül
- belföldi vagy külföldi gazdálkodótól,
- természetes személytől,
- államközi szerződés vagy egyéb szerződés alapján külföldi szervezettől

kapott támogatás, juttatás összegét *az egyéb bevételek között kell elszámolni*, ha *az a tárgyévhez vagy a tárgyévet megelőző üzleti év(ek)hez kapcsolódik és azt a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg rendezték.*

A költségek (a ráfordítások) ellentételezésére kapott támogatás *egyéb bevételként történő elszámolásának nem feltétele a mérlegkészítés időpontjáig történő pénzügyi rendezés, ha a támogatási szerződés alapján a mérlegkészítés időpontjáig a támogatással való elszámolás megtörtént.*

[Számv. tv. 77. §-a (2) bek. d) pont]

Ettől függetlenül a költség-ráfordításra járó támogatást az egyéb bevételekkel szemben - aktív időbeli elhatárolásként ki lehet mutatni

- amennyiben a társaság bizonyítani tudja, hogy teljesíteni fogja a támogatáshoz kapcsolódó feltételeket és valószínű, hogy a támogatást meg fogja kapni.

Az aktív időbeli elhatárolást ebben az esetben akkor kell feloldani, amikor megtörténik a támogatási előleggel való elszámolás.

[Számv. tv. 33. § (7) bek.]

A fejlesztésre kapott támogatásokat is befolyáskor lehet elszámolni [Számv. tv. 77. § (4) bek. d) pont]

DE

A számviteli törvény 2021-es évközi változása alapján:

- a fejlesztési támogatásoknál is lehetővé teszi a dokumentáltan várható támogatási bevételek aktív időbeli elhatárolását, hasonlóan a működési célú támogatások elszámolásához (a számviteli törvény új előírását a 2021. üzleti évre is lehet alkalmazni.)

A várható támogatási összeget akkor indokolt elszámolni, ha a tárgyi eszköz üzembehelyezése (aktiválása) a tárgyévben (például 2021-ben) megtörténik, így a terv szerinti értékcsökkenés elszámolása megkezdődött, de a megkapott előleggel a mérlegkészítés időpontjáig nem történik meg az elszámolás.

A kapott támogatási előleget – függetlenül attól, hogy azt fejlesztésre vagy költségre adják – *kötelezettséggként kell kimutatni mindaddig, míg el nem számolnak az előleggel, azaz az elszámolásnak mérlegkészítés időpontjáig kell megtörténnie ahhoz, hogy a 2021. évi beszámolóban a kapott előlegek bevételként megjelenhessenek.*

KAPOTT TÁMOGATÁSI ELŐLEGEK

2022.05.10.

Homor@

EGYÉB HATÁSOK

The background is a blue gradient, transitioning from a lighter blue at the top to a darker blue at the bottom. On the right side, there are several thin, white, parallel diagonal lines that extend from the top right towards the bottom left, creating a sense of movement or speed.

A 2021-es üzleti évtől kezdődően több gazdasági esemény eredményét nettó módon kell elszámolni:

- az eredeti követelést engedményezőnél (eladónál) az átruházott (engedményezett) - forgóeszközök között kimutatott – követelésekre,
- az értékesített immateriális jószágokra, tárgyi eszközökre.

Hogyan kell értelmezni

- ügyletenként
- vagy éves szinten (pl. mezőgazdaságban rendszeres a tenyészállat, mint tárgyi eszköz értékesítése)

A *nettósított elszámolás ügyletekre vonatkozik*, azaz külön-külön az egyedi értékesítések nyereségét vagy veszteségét kell kimutatni.

ÚJ NETTÓ MÓDON ELSZÁMOLANDÓ GAZDASÁGI ESEMÉNYEK

58

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról törvény jogi személyekre vonatkozó előírásai és a korábbi kormányrendeleti rendelkezések is lehetővé tették, hogy

- Kft és Zrt. esetén a számviteli beszámolót az ügyvezetés fogadja el azzal, hogy a veszélyhelyzet megszűnését követően a beszámolót a taggyűlés, a közgyűlés elé kell terjeszteni,
- az ügyvezetés által elfogadott beszámolót úgy kell tekinteni, mintha azt a legfőbb szerv fogadta volna el, ezért azt kellett nyilvánosságra hozni, közzétenni,
- előfordulhat, hogy a taggyűlés, a közgyűlés nem az ügyvezetés által elfogadott beszámolót fogadja el.

A SZÁMVITELI BESZÁMOLÓ ISMÉTELT KÖZZÉTÉTELÉT ÉRINTŐ VÁLTOZÁSOK

2022.05.10.

Homor@

Ha a taggyűlés, a közgyűlés eltérő adatokkal fogadja el a beszámolót,

- annak a közhiteles nyilvántartásokban is meg kell jelennie,
- az ügyvezetés által korábban elfogadott és közzétett beszámolót a cég kérelmére a Céginformációs Szolgálat passzív státuszba helyezi,
- a taggyűlés, közgyűlés által elfogadott végleges beszámolót tegye közzé,
- a Céginformációs Szolgálat az ismételt közzététel lehetőségét a beszámoló benyújtását követő egy éven belül, és kizárólag egy alkalommal biztosítja,
- a beszámolót passzív státuszba helyezi, feltünteti az utólagos közzététel napját és a változás tényét is,
- a passzív státuszú beszámoló a Céginformációs Szolgálat honlapján továbbra is megismerhető marad.

A SZÁMVITELI BESZÁMOLÓ ISMÉTELT KÖZZÉTÉTELÉT ÉRINTŐ VÁLTOZÁSOK

A számviteli törvény minden kettős könyvvitelt vezető vállalkozó számára kötelezően előírja a könyvvizsgálatot, **DE értékhatártól függően felmentést ad a kötelezettség alól.**

Nem kötelező a könyvvizsgálat, ha

- a vállalkozás nettó árbevétele a megelőző két üzleti év átlagában nem haladta meg a 300 millió forintot, és
- a megelőző két évben az átlagosan foglalkoztatottak létszáma nem haladta meg az 50 főt.

A felmentést nem alkalmazhatják, így könyvvizsgálatra kötelezettek többek között:

- azok a vállalkozások, amelyek számára a könyvvizsgálatot jogszabály írja elő,
- a takarékszövetkezetek
- a konszolidálásba bevont vállalkozás
- a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepe, kivéve, ha a Sztv.154/A.§ alapján mentesül,
- a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó
- az a vállalkozó, amelyik a Szt. 4. § (4) bekezdése szerint – a megbízható és valós kép érdekében – a kivételes esetben eltér a törvény előírásaitól,

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!